

dacă poporul român n-a avut o clasă nobiliară, care să-l reprezinte,
n-a avut nici nenorocul să aibă cine să-l trădeze!

În 20 martie 1915, la București, a reapărut „TRIBUNA” – Revistă politică și culturală săptămânală (nr.1), conducerea publicației și activitatea fiind asigurată de colectivul Constantin Bucșan, Onisifor Ghibu și Ghiță Popp, sprijinit de foști redactori și colaboratori ai Tribunei din Arad: Zaharia Bârsan, Sever Bocu, D.N. Ciotori, Iuliu Enescu, Aurel Esca, I.Al. George, Ion Moța, Virgil Popescu, N. I. Rusu, Iosif Schiopul, dr. G. Sima (Onisifor Ghibu), Gheorghe Stoica, I.U Soricu, precum și Gh. Bogdan Duică, Alexandru Ciura, Aron Cotruș, Maria Cunțan, Al. Cazaban și Octavian Goga.

Reproducem din editorialul intitulat: „A treia „TRIBUNĂ””: «După trei ani de tăcere și moarte aparentă, „Tribuna” din Arad se ridică din mormânt. În anul de înviere și primăvară a tuturor neamurilor asuprite în preajma sfintelor sărbători ale Paștilor, pentru noi, refugiații din Ardeal, izgoniți, și de două ori asupriți – de vrăjmașii din afară și dinnăuntru – învierea vechiului organ al credințelor și idealurilor noastre ne pare o înviere de adâncă semnificație și de tainică frumusețe morală. Timp de treizeci de ani aproape, numele „Tribunii” a călăuzit viața politică a neamului românesc din Transilvania. Luptele naționale de peste munți nu se pot despărți de ea.

Cuvîntul „**Tribuna**” a ajuns acolo mai mult decît o firmă, a fost o noțiune, un titlu care a stăpînit mulțimile cu puterea de vrajă a unui simbol ce ademenește și împinge masele înnainte. „**Tribuna**” a fost o cetate inexpugnabilă de idealism și radicalism politic. În organismul unui popor, schingiuit de instrumentele de tortură ale asupririi străine, ea a fost sediul central de rezistență îndărătnică și dârză, de conștiință clară și nebiruită a destinelor celor mai depărtate și sigure ale neamului. (...) Tribuna a doua a fost creatoarea politicii de activism parlamentar, a trimis deputați în Camera ungurească și a călăuzit toată frămîntarea anilor de energie luptătoare dintre 1903-1912. În vremea aceasta o nouă generațiune, cu totul deosebită, s'a ridicat în viața românilor din Ardeal. Supt influența noului curent de conștiință și cultură națională, creiat și condus de d. Nicolae Iorga, ea și-a făurit o mentalitate culturală mai românească. Unificarea, contopirea sufletească și intelectuală cît mai desăvârșită cu viața românilor din Regat a fost idealul acestui tineret. Cam dela 1906 începe Tribuna din Arad a devenit organul de expresiune al acestui curent și al acestei grupări. Sub conducerea d-lui Octavian Goga, noua generațiune a proclamat mai întîi ideia politică a mîntuirii noastre prin noi înșine. A fost primul început de ruptură pe față cu politica tradițională de nădejde în împăratul și în fictiva bunăvoință a casei de Habsburg. În domeniul vieții culturale, noua generațiune a pornit dela convingerea că, mai ales la un popor asuprit, literatura și cultura națională sînt o armă de luptă neprețuită. Mai mult decît o acțiune politică, intermitentă și extensivă, scrisul, cartea și gîndirea românească, literatura și arta națională sînt mijlocul cel mai sigur de a imuniza față cu infiltrațiunea unei culturi străine cotropitoare și de a cetlui sufletele celor subjugați într'o solidaritate nebiruită. În viață internă a neamului, gruparea Tribunei a fost călăuzită de o aspră francheță a spiritului critic. Conflictele la cari ea ne-a dus, pentru noi nu au fost ciocnirea unor patimi personale, ci a unor idei și curente cari reprezintau două generațiuni fundamentale deosebite. Oare astăzi, cînd însuș idealul național al românilor din Ardeal pare a se apropia de înfăptuire, cînd însuș programul lor politic pare devansat și e declarat „sfășiat”, cum a spus d. Delavrancea, reaparitia Tribunei și a grupării tribuniste nu e oare de prisos? Avem convingerea că nu.

Programul tribuniștilor a avut totdeauna două laturi: una față de dușmanii din afară, alta față de noi înșine. (...) Departe de a seca, ideile noastre de naționalism și democrație se vor fecunda și vor dobîndi o semnificațiune tot mai largă, îmbrățișînd toate manifestările vieții naționale. (...) Mentalitatea noastră distinctă, fără să fie particularistă, ne îndreptățește a ne încheaga și aici deosebiți și de a ne uni cu elementele înrudite ale noiei generațiuni din toate țările românești. **Iată-ne acum iarăș adunați. ... Gh. Popp »**

Istoricul Vasile Crișan prezintă direcția Tribunei de București în „**Enciclopedia Tribunei**”: «Trei erau căile posibile de urmat: **neutralitatea**, pe care o adoptase România în august 1914, **angajarea militară** alături de Puterile Centrale, Germania și Austro-Ungaria, în conformitate cu tratatul de aderare la Tripla Alianță, pe care îl semnase România sau **intrarea țării în război** de partea Antantei (Franța, Anglia, Rusia), cu obiectivul dezrobirii românilor de peste Carpați. Pentru această a treia cale s-a angajat publicistic noua Tribună. Deși inițiatorii și majoritatea colaboratorilor erau vechi „tribuniști”, ei au renunțat, cu mult mai devreme decît frunțașii românilor ardeleni rămași acasă, la reflexele prohabsburgice, la iluziile federaliste sau la prelungitele tratative cu guvernele din Budapesta. Opțiunile lor erau clar definite: România trebuie să iasă din

neutralitatea păguboasă și să se angajeze în război împotriva Austro-Ungariei pentru înfăptuirea unității naționale. (...) În condițiile în care în anii neutralității organizarea refugiaților români se coagula cu greutate, în care proiectata publicație „**Ardealul**”, anunțată de Octavian Goga întârzie să apară iar „**Liga Culturală**” intrată în letargie, nu reușea să editeze nici ea cotidianul „**Unitatea națională**”, „**Tribuna**” s-a dovedit unicul proiect viabil al ardelenilor refugiați în România. (...), semnalele trase de „Tribuna”, legate de soarta miilor de prizonieri români din Rusia, au condus la organizarea „Corpului voluntarilor ardeleni și bucovineni”, care se va alătura, în anii 1917-1918, efortului de război al României. Încă din primul număr al „Tribunei” bucureștene, tinerii redactori promiteau să lupte până la capăt pentru înfăptuirea idealului național: „**Măine, dacă va trebui, vom lăsa condeiul și vom prinde arma**”, afirmau aceștia. (...) Cei trei fondatori, C. Bucșan, O. Ghibu și Gh. Popp, condamnați la moarte în contumacie de tribunalele stării de urgență ungurești, se pun la dispoziția armatei române angajate în război de partea Antantei. Nr 26-27 (1916) din „**A treia Tribună**” a fost ultimul. Din acest număr reproducem o anecdotă din articolul „**Ungurii și Germania**”: «O anecdotă germană caracterizează în următorul mod sarcastic raportul dintre valoarea ofițerului german și austriac; cu ocazia unor transporturi de trupe prin Ungaria, ofițeri germani și austriaci se întâlnesc undeva într-o mare gară de încrucișare. Un ofițer austriac se apropie de unul german. Salutând militărește el îi spuse: **-Ich habe die ehre** (Am onoarea). **-Ich habe die Arbeit.** (Am partea de muncă) răspunse scurt ofițerul german. Această anecdotă curentă arată că în toată Germania inferioritatea armatei austriace este o dogmă. Pe lângă cauzele firești ale poliglotismului austro-ungar, a nemulțumirilor naționale, cauza adevărată a slăbiciunii militare austriace este lunga și înverșunata rezistență ungurească împotriva oricărei reforme a armatei și împotriva oricărui nou credit militar.» Tribunistul Ioan Lupaș sintetiza vremurile primului război mondial. «În aceste grele încercări „marea masă, aricită în convingerile ei și cârmuită de instinctul sigur, care până acum n-a dezmințit-o niciodată, a rămas ceea ce a fost și unde a fost și această masă avea mulți conducători ieșiți din sânul ei, care n-o părăsiră ... În această mare împrejurare istorică, dacă poporul român n-a avut o clasă nobiliară, care să-l reprezinte, **n-a avut nici nenorocul să aibă cine să-l trădeze**

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-li-140449.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, the Tribuna logo is displayed with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the logo is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stiri de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area features the article title "2018-MAREA UNIRE și Tribunismul (LI):" by Marius HALMAGHI, published on 16.12.2018 at 23:16, with 131 views and 0 comments. Social sharing options for Facebook, Twitter, and Pinterest are visible, along with a search bar.